

GRENZELOOS

Twee verhalen over universele maatschappelijke problemen

Hayley Barker. (2018). *Showstopper*. Utrecht: De Fontein. Isbn 978 90 261 4380 9, € 17,99, 416 blz.

Caja Cazemier & Martine Letterie. (2018). *Made by Indira*. Amsterdam: Ploegsma. Isbn 978 90 216 7702 6, € 14,99, 215 blz.

In dit themanummer van *Levende Talen Magazine* aandacht voor twee recent verschenen jeugdboeken, verhalen die niet alleen garant staan voor een flinke dosis leesplezier, maar de lezer vooral ook uitnodigen tot bezinning over actuele kwesties, zaken die de gemoederen internationaal stevig in beweging brengen en – helaas – voorlopig bezig zullen houden: het veelbelovende debuut van een Britse schrijfster en een nieuw boek van twee gerenommeerde Nederlandse auteurs. Hun verhalen geven stof tot nadenken. Opvallend is verder dat beide boeken zijn geschreven vanuit een wisselend perspectief, een manier van vertellen waarbij de twee hoofdpersonen beurtelings hun relaas doen.

Strijd op leven en dood

Uitgeverij De Fontein lijkt goud in handen te hebben met de uitgave van *Showstopper*, het debuut van de Britse Hayley Barker. Barker, die achttien jaar lang docente Engels was op een middelbare school, schreef een beklemmende dystopie, een verhaal dat je vanaf de eerste bladzijde bij de strot grijpt en je vervolgens meer

dan vierhonderd pagina's lang in een aangename wurggreep houdt.

Engeland wordt geregeerd door de Zuiveren, de heersende klasse. Deze elite bestaat enkel en alleen uit autochtone landgenoten. Iedereen die niet zuiver Engels is, is allang verbannen naar de sloppenwijken. Deze zogeheten Droe-sem worden in toenemende mate beperkt in hun vrijheden en zij leven een armoedig, triest bestaan. Hoshiko is een Droe-sem en zij is als trapezeartieste de absolute sterattractie van het gevaarlijkste circus van Engeland, een circus dat geleid wordt door de wrede Silvo. Ter vermaak van de Zuiveren treedt Hoshiko op samen met de kinderen van andere minderheden. De voorstellingen zijn bepaald niet ongevaarlijk. Zo ontbreekt er een vangnet bij de act van Hoshiko, dit tot groot vermaak van het publiek. Er vallen geregeld slachtoffers gedurende de shows en de autochtone elite smult. Hoe meer doden, hoe beter. En anders helpt het publiek wel een handje. Zelden bereikt dan ook een lid van het Droe-semcircus de volwassen leeftijd.

Wanneer Ben, de zoon van een machtig minister, de voorstelling bezoekt, wordt hij op slag verliefd op Hoshiko. Hij is vastbesloten haar te redden uit het circus. Dat is natuurlijk niet eenvoudig. En daarbij komt: heeft Ben de moed het systeem aan te klagen dat zijn moeder als overheidsdienaar in stand houdt? Een moeder die vastbesloten is het Droe-semprobleem, mocht zij het leiderschap krijgen van haar partij, voor

eens en voor altijd op te lossen?

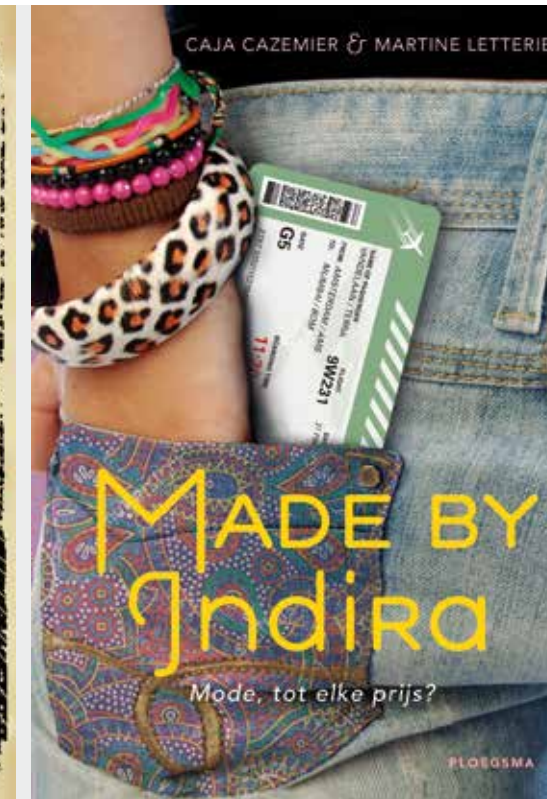
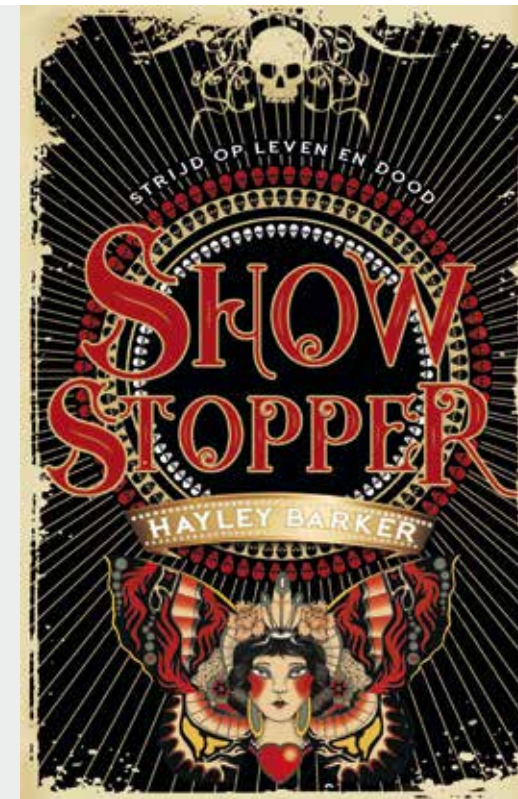
Showstopper is meer dan enkel en alleen een spannend verhaal. De schrijfster maakt met deze youngadultroman een duidelijk statement tegen de toenemende ontwrichting van onze moderne samenleving als gevolg van angst, haat en geweld jegens minderheden. Bij het schrijven van het boek heeft de auteur zich duidelijk laten inspireren door de wreedheden die men beging tegen slaven in het circus ten tijde van het Romeinse rijk.

De hoofdstukken zijn beurtelings geschreven vanuit het perspectief van Hoshiko en Ben, en dat maakt dat je als lezer uitstekend mee kunt leven met deze twee belangrijkste personages, verhaalfiguren die door de schrijfster – het moet gezegd – met al hun emoties en onzekerheden authentiek en knap zijn neergezet. De geschiedenis biedt meer dan voldoende aanknopingspunten tot bezinning en een levendige discussie in de klas over racisme en discriminatie ligt voor de hand.

Showstopper is het eerste deel in een tweeluik, waarvan we nu al gevoeglijk kunnen aannemen dat het een absolute hit wordt, mede dankzij de zorgvuldig geregisseerde en uitgekiende publiciteitscampagne van De Fontein. Het is wel duidelijk: een verfilming zal zeker niet lang op zich laten wachten.

Mode tot welke prijs?

Het wisselend perspectief in *Showstopper* komen we ook tegen in *Made by Indira*, een

verhaal geschreven door Caja Cazemier en Martine Letterie. Beurtelings lezen we de belevenissen van de Nederlandse Terra en de Indiase Indira. De meisjes zijn in alles tegenpolen. Terra houdt van shoppen. Al haar geld gaat op aan nieuwe kleding, en als ze die goedkoop kan scoren zoals bij de Fourmark (een subtiele verwijzing naar de Primark?), dan is dat natuurlijk helemaal top. Indira heeft geen cent te makke en al helemaal geen tijd om te winkelen. Zij is in haar geboorteland India geronseld om in een spinnerij te gaan werken. Ze heeft goede hoop om zo de schulden van haar familie af te kunnen lossen. Maar de mooie beloften van de fabriek blijken allemaal leugens te zijn geweest. Bij een reis naar India ontdekt Terra dat er een heel verhaal zit achter de kleren die ze koopt – een verhaal dat niet echt mooi is.

Cazemier en Letterie vonden elkaar vaker bij het schrijven van een boek. Zo verschenen van dit schrijversduo eerder de dubbelportretten *Familiegeheim*

(Ploegsma, 2011) en *Keerzijde* (Ploegsma, 2014), verhalen waarvoor ze samen de inhoud bedachten en die ze vervolgens beurtelings schreven vanuit een wisselend perspectief. Cazemier schreef over het heden, Letterie nam de historische gebeurtenissen voor haar rekening.

In het voorjaar van 2017 reisden de schrijfsters, inmiddels behoorlijk op elkaar ingespeeld, dankzij een reisbeurs van het Nederlands Letterenfonds naar India om op locatie research te doen voor hun nieuwe project over kinderarbeid in de kledingindustrie. *Made by Indira* is een aanklacht tegen de kinderarbeid en de uitbuiting van werknemers in de kledingindustrie, zoals die tot op de dag van vandaag plaatsvindt in landen als India. Het verhaal wil jonge mensen aan het denken zetten, hen bewustmaken van de prijs die wordt betaald door meisjes als Indira op het moment dat wij voor weinig geld hier in het Westen een kledingstuk kopen.

Zonder al te belerend over te komen schetsen de auteurs een treffend beeld

van de misstanden in de Indiase kledingindustrie, een systeem dat in stand wordt gehouden zolang wij ons laten verleiden tot de aankoop van goedkoop textiel. Maar er gloort hoop aan de horizon voor meisjes als Indira, mede dankzij de inzet van organisaties als Save en Mondiaal FNV.

Cazemier en Letterie zijn ervaren schrijfsters. Vooral Cazemier was de afgelopen jaren buitengewoon productief. Haar boeken vielen in de smaak bij de lezers van de Jonge Jury en ze werd dan ook meerdere malen genomineerd. Tien jaar geleden won ze de hoofdprijs met *Vamp* (Ploegsma, 2006). Ook *Made by Indira* is weer zo'n typisch Jonge Jury-boek dat makkelijk wegleeft – heel geschikt ook voor de minder ervaren lezers in de onderbouw. Maar dan wel een met een boodschap. ■

Rob van Veen

Voor meer informatie over deze maar ook andere boeken, ga naar <www.eenboekjeopen.nl>.